

CM1-14 Car Splashing Puddle - שניהם ברשות

Bava Kamma (48b)

שניהם ברשות — If **both of them were there with permission** [e.g. in a public domain, in their shared courtyard, on in the courtyard of a third person who gave them permission to be there] או שניהם שלא ברשות — or **both of them were there without permission** [e.g. they were both running in the public domain], it depends: — If **they actively damaged one another, they are liable**; — but if **they were passively damaged by one another, they are not liable**.

The Gemara concludes:

— The reason for these rulings is **that both of them were there with permission or both of them were there without permission**. אבל אחד — But if **one was there with permission and one was there without permission**, — the one **with permission is not liable** and the one there **without permission is liable**.

Bava Kamma (Mishnah 32a)

— If **two people were walking in the public thoroughfare, one was running and the other was walking, or both were running, and they did damage to one another, both are not liable** to pay damages.

Rashi (48b)

— And that which we learned in a Mishnah... שנים שהיו מהלכין ברשות — that term “they damaged” is actually understood as “they were damaged,” — [and the Tanna] was not exact in his language.

Bava Kamma (Gemara 32a)

— Apparently, **the Mishnah is not in accordance with** the view of the Tanna Issi ben Yehudah. — For it was taught in a Baraisa concerning this case of our Mishnah: **Issi ben Yehudah says: — The one who runs is liable because he is acting irregularly.** — But Issi agrees concerning one who runs on the Erev Shabbos towards evening that he is not liable to pay damages, — because at that time he runs with permission.

א] שניהם ברשות: חושן משפט (שעה, ז) - היו שניהם ברשות או שניהם שלא ברשות, והזקו זה בזה בין בגופם בין בממונם, אם לא ידעו זה בזה אף על פי שלא כיוונו חייבים. לפיכך שנים שהיו רצים ברשות הרבים או שהיו מהלכים והזקו זה בזה פטורים, הזיקו זה את זה חייבים.

ביאור הגר"א (שעה, כא) - כן כתב רש"י שם... אבל הטור בשם הרמ"ה כתב דכאן כיון דתרווייהו עבדי מעשה אף הזיקו כהזקו דמי, ובזה ניחא דתני שם הזיקו.

סמ"ע (תכא, סק"ג) - כבר נתבאר טעמו דכל ששניהן שווין הן היה לזה לשמור כמו זה וכיון שהזיקו שלא בכונה זה את זה הזיק כזה מחלו מתחלה אהדדי. [פתחי חושן א, (ע): לפי זה בשנים מהלכים לא שייך סברא זו.] (תכא, סק"ו) - בשניהן רצין לאו משום מחילה לחוד הוא אלא משום דשניהן עבדו מעשה בהזיקתו.

חזון איש (ב"ק ד, ב) - והנה נזק אדם לא תלתה התורה ברשויות שהרי מזיק חייב אפילו ברשות המזיק אלא הא דאין צריך לשמור עצמו ברשות הרבים שלא יזק בו חברו משום שזה מנהגו של עולם להלך ברשות הרבים ולא שם מזיק עליה כשחברו נפגע בו והזיק, ומכל מקום אם הוא פגע בחברו שם מזיק עליו.

ב] אחד שלא ברשות: חושן משפט (שעה, ח) - היה אחד רץ ואחד מהלך, והזיק המהלך ברץ חייב מפני שרץ שלא ברשות.

ערוך השלחן (שעה, כ) - וברוכב או יושב בעגלה שהזיק אדם וטוען שהוא לא רץ יותר מהמורגל אלא זה הניזק הלך נגד סוסו שלא כדרך שארי אנשים ועל ידי זה נתנזק ישבע שכן היה המעשה ופטור. וכן אם הזיק כלי וטוען שבעל הכלי העמידה שלא במקום הראוי להעמידה ברחוב. פתחי חושן א, (עא) - ועל פי זה יש לדון בזמננו בנוהג במכוננית והולך רגל כשמתנהגים שלא לפי חוקי התנועה שדינם כהולך שלא ברשות.

ג] היתר של רץ בערב שבת: חושן משפט (שעה, ח) - במה דברים אמורים בחול אבל בערב שבת בין השמשות פטור מפני שרץ ברשות.

חות יאיר (ס"ו רז) - נראה לי שראובן חייב דאין למידין כלל מרץ בין השמשות בערב שבת דבהיל טובא שהרי הוא ספק לילה והוא זמן מועט לפני הלילה ממש... ואם תמצא לומר דמצוה זו דרבנן [של קדוש לבנה] גדולה מאד מאד הרי אפשר לקדשה ביחיד... והוא הדין הכי נמי הרץ לבית הכנסת.

ערוך השלחן (שעה, יט) - [מביא החות יאיר ואז מוסיף] מיהו ברץ לענין פקוח נפש או להציל מן הדליקה ומן המים וכיוצא בזה ודאי דמקרי ברשות דהא חובה עליו לרוץ בכל כחו ולא גרע מערב שבת. [ועי' בחשן אהרן (שעה, ח) שמוכיח משיטה מקובצת דלאו דוקא כשרץ לצורך עסקי מלאכות.]

ד] בענין המכוננית: משפטי התורה ס"ו יז - כשהתירו לכתחילה את הנסיעה בכביש התירו בזה בע"כ את מעשה התזת המים... לפיכך נידון דנן דומה להיתר של אדם הרץ ברה"ר בערב שבת. פתחי חושן ג, (טו) - וכן בשלולית של מי גשמים... לא פטרו המהלך ברשות אלא בהזק ולא בהזיק, והרי גם להולכי רגל יש רשות להלך במדרכה. [מקורו הוא בחות יאיר, אבל ע"ש שלכאורה חוזר מזה, ועי' גם שו"ת פנים מאירות.]